odborné síly věnoval otázkám unifikačním, stejně jako na poli politickém v něm našla československá vzájemnost horlivého zastánce. — V Praze dne 20. března t. r. zemřel emer. advokát Dr. Jan Heller. Narodil se 13. listopadu 1848 ve Vranově u Rokycan, pak byl advokátem v Hradci Králové a r. 1901 přesídlil do Prahy. Od té doby věnoval se literární činnosti a kromě četných studií v Právníku, Gerichtshalle, Zeitschrift f. Notariat a j., publikoval knihu »Základové práva elektřiny« a »Svépomocný prodej zboží« a horlivě se zúčastnil redakce »Právníka«. Ča.

Ze Sbírky zákonů a nařízení. (Částky 4—15, 1932.) Vládním nařízením č. 7 byla pozměněna ustanovení o ochraně čsl. měny a oběhu zákonných platidel tak, že platidla se budou na příště přidělovati jen podle rozhodnutí nově zřízené komise při ministerstvu financí, složené ze zástupců ministerstev financí, zahraničí, obchodu, zemědělství a zásobování a Národní banky. Jejím předsedou je ministr financí. Podrobnější předpisy pro žádosti vydány vyhláškou č. 8. — Jednotný celní závěrový řád pro labské lodi pozměněn vlád. nař. č. 9. — Vyhláškou č. 10 zrušena visová povinnost ve styku se Spojenými Státy Americkými. — Úmluvy o vzájemné právní ochraně a právní pomoci ve věcech civilních i trestních s Litvou vyhlášeny pod č. 11 a 12. Pod č. 13 vyhlášena úmluva s Italií o vzájemném vydání dokladů a listin, týkajících se příslušníků býv. vojska rak.-uh., kteří se podle mírových smluv stali příslušníky jednoho nebo druhého státu. — Zákonem ze dne 26. ledna 1932 čís. 14 byl ministr financí zmocněn k úvěrovým operacím do výše 1 miliardy Kč, které se mohou státi v cizích měnách a ministr zmocněn, aby zajistil zúrokování a umořování úvěrů sjednaných podle tohoto zákona určitými státními příjmy. — Pod čís. 15 vyhlášena mezinár. úmluva o potírání penězokazectví. — Složení a prodej francovky upraven vl. nař. č. 16, prov. nař. k puncovnímu zákonu změněno vl. nař. č. 17, celní sazebník změněn a doplněn vl. nař. č. 18, 20, 26, 27 a 36. — Změny úředních názvů míst vyhlášeny pod čís. 19. — Pod čís. 22 vydána vyhláška o statistice péče o chudé a péče o mládež ochrany potřebnou. — Devisová opatření byla pozměněna vl. nař. čís. 21, 24, 32 a 41. — Zákonem ze dne 4. února 1932 č. 23 stanovena byla věková hranice 65 let pro překládání vojenských soudců do výslužby. — Zákonem ze dne 4. února 1932 č. 25 zcizeny některé nemovitosti v Praze. — Teritoriální rozsah smlouvy o právní pomoci s Anglií omezen vyhláškou č. 28. — Obchod brayem upraven vyhláškou č. 29, statistika ulovené zvěře vyhláškou č. 30 a statistika kolektivních smluv vyhláškou č. 31. — Mezinárodní úmluva o reparačním Fondu B v Basileji uveřejněna pod č. 33, smlouva s Dánskem o vydávání zločinců pod č. 34 a úmluva s Italií o úpravě Musea italských vlastenců na Špilberku pod čís. 35. — Nové lékárnické sazby vydány vl. nař. č. 37 a 38. — Titul odborného lékaře pro zvlášť zřízené lékařské skupiny uděluje po dobrém zdání lékařské fakulty a lékařské komory zemský úřad. Podmínky, zejména určitou dobu praxe, zvláštní přísahu atd. upravilo vl. nař. čís. 39. — Vlád. nařízením č. 40 byla vydána některá ustanovení o spolupůsobnosti orgánů veřejné péče o soudní chráněnce a dobrovolné péče o mládež s poručenskými soudy na Slovensku a Podkarpatské Rusi; jedná se o ohlašovací povinnost obcí soudu podle nesp. zák. č. 100/1931 a o ustanovení poručníků z povolání. —kg.

K třicátému výročí objevu Hammurabiho zákoníka. Letošního ledna uplynulo třicet let od objevu jedné z nejskvělejších a nejcennějších památek, jež nám dávný starověk zachoval. V susských zříceninách (hlavní to město starověkého Elamu) objevila de Morganova výprava r. 1902 kuželovitý sloup, 2¼ m vysoký, v základě měřící 190 cm, popsaný téměř úplně klínopisným textem, mimo svou nejvyšší část, kde je relief, a spodek části přední, násilně vyhlazený, čímž původní text vzal za své; význačný člen jmenované výpravy, již tehdy proslulý

orientalista, P. V. Scheil, ve velmi krátké době pak text rozluštil a přinesl tak překvapení celému vědeckému světu: zjistil, že nalezen slavný zákoník Hammurabiho.

Scheilovi patří naše vzpomínka jako jednomu z nejlepších vědců svého oboru, ale — a tím se nám stává osoba Scheilova bližší — i jako velkému příteli našeho národa, k němuž jej — jako rodilého Alsasana — poutaly přirozené sympatie. Velmi rád přiznával, že narodil se v bezprostřední blízkosti míst, odkud pocházel náš král Jan Lucemburský; stejně rád vzpomínal na svou návštěvu u nás. Jest profesorem na Ecole des Hautes Etudes při Sorboně. Zůstane povždy největší zásluhou Scheilovou objev zákoníku Hammurabiho, stejně jako cítíme, že je mu dosud jeho jedinou radostí a láskou.

Zákoník je chován v assyrském oddělení pařížského Louvre, uprostřed salonku, ohražen mříží. Vrchol je ozdoben reliefem, na němž znázorněn Bêl, bůh slunce, odevzdávající Hammurabimu zákony. Zákoník byl z Babylonie — své vlasti (z města Sipparu) — do Elamska přivezen, a nový nabyvatel na vyhlazeném místě chtěl pravděpodobně zvěčniti své jméno, k čemuž pak nedošlo; tím asi jedna sedmina textu zákoníka byla zničena.

Zákoník dnes již velmi bezpečně klademe do let 1947—1905 př. Kr., kdy právě Hammurabi vládl; dal jej sepsati v řeči lidu, t. j. babylonsky, opustiv dosavadní tradici, udržující za kulturní řeč sumerštinu. Scheil rozdělil obsah zákoníka mimo předmluvu a doslov na 282 paragrafů; přesný počet bude možno udati, jestliže nález nějaké kopie nám reprodukuje porušený text.

Zákoník dotýká se otázek soukromého i částečně veřejného práva; zahrnuje: právo procesní (§§ 1—5), trestní — loupež, vloupání, krádež — (§§ 6—25), lenní zřízení vojenské (§§ 26—41); ustanovení o polích, zahradách a domech (§§ 42—84); právo obchodní, zápůjčka, societas (§§ 85—107); depositum (§§ 112—126); velmi podrobně je rozvedeno právo rodinné a dědické (§§ 127—195); svépomoc — zde dána zásada zub za zub, oko za oko — (§§ 196—227); ceny stavby domů a lodí (§§ 241—277); závěr tvoří ustanovení o otrocích.

Zákoník je zakončen doslovem, obsahujícím díkuvzdání bohům, výpočet činů Hammurabiho, přísný zákaz porušení a změny zákoníka a prokletí toho, kdo tak učiní.

Tak tedy zásluhou Scheilovou se nám dostalo možnosti poznati právní normy o 1500 let starší prvních pramenů práva římského. Zákoník Hammurabiho se vztahoval na celou oblast, jež užívala klínového písma — tedy celý přední Orient. Platil po dobu delší 1000 let; leč jeho zásady ve mnohém — třeba v jiné úpravě — přešly do jiných zákonodárství.

Jos. Klíma.

Anglické dovozné clá. Hoci obidve snemovne iba začiatkom februára sišly sa v Londýne, preca zákon, ktorým sa zavádzajú 10% clá ad valorem už 1. marca vstúpil do života. Týmto režim volného obchodu, ktorý od 75 rokov sa v Anglii udomácnil, ustupil do pozadia. Konečne dôsledok jasenných volieb, v ktorých zo 615 poslaneckých miest 349 obsadili konzervativci ultra protekcionisti, ani iný nemohol byť. Na snemovni lordov v tomto prípade vôbec nezáležalo, veď jednalo sa o zákon finančný.

Je pravda, že v snemovni dolnej liberáli a laburisti, rozhodne avšak márne sa stavajú proti zákonu. V snemovni lordov Snowden je stredom odboja. Runciman, liberál, predseda Board of Trade obmedzí sa na časové hodnotenie zákona. Zdôrazní, že oclenie normálneho dovozu vždy považoval za nebezpečné, ale clá nateraz zavádzané sú politickou nutnosťou ťažkých okolností. Nie len, že prinesú clá tieto 30 milionov liber do štátnej pokladnice, ale tak poslúžia tiež k ochrane libry, lebo bude možno pristúpiť na zníženie dane z dôchodu a tak zachrániť útek cudzieho kapitálu.